

УКРАЇНА

(19) UA (11) 17995 (13) U
(51) МПК (2006)
C04B 2/00
C13D 3/04 (2006.01)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

видається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ВСТАНОВЛЕННЯ ОПТИМАЛЬНОГО РЕЖИМУ ВИПАЛУ ВАПНЯКУ

1

(21) u200604954
(22) 04.05.2006
(24) 16.10.2006
(46) 16.10.2006, Бюл. № 10, 2006 р.
(72) Гусарчук Тетяна Святославівна, Верченко
Лідія Михайлівна, Хомічак Любомир Михайлович
(73) НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ
(57) Спосіб встановлення оптимального режиму
випалу вапняку, який включає основний фактор -
хімічний склад вапняку, який **відрізняється** тим,

2

що встановлення оптимального режиму випалу
вапняку, який забезпечить отримання вапняного
молока з оптимальним діапазоном питомої повер-
хні твердої фази гідроксиду кальцію ($\text{Ca}(\text{OH})_2$)
4,10-4,43 м²/гр, полягає у підборі температури ви-
палу з урахуванням вихідної кристалічної структу-
ри вапняку, а саме: якщо вапняк має дрібну струк-
туру, то випал проводять в середньожорсткому
режимі за температур 1150...1250 °С; якщо вапняк
має крупну структуру, то випал проводять у м'яко-
му режимі за температур 1000...1150 °С.

Корисна модель відноситься до цукрової про-
мисловості, а саме до вапняного відділення.

Відомий спосіб встановлення режиму випалу
вапняку, який полягає в тому, що для забезпече-
ння отримання вапняного молока густиною не ниж-
че 1,18г/см³ використовують середньожорсткий
режим випалу вапняку. [Табунщиков Н.П., Штанге-
ев К.О. Влияние работы известкового отделения
на себестоимость сахара. -К.: Цукор України №6,
2002].

Недоліком способу є відсутність переліку всіх
факторів, за допомогою яких можна досягнути за-
даної густини вапняного молока.

Найближчим технічним рішенням є спосіб
встановлення режиму випалу вапняку, який поля-
гає в тому, що орієнтовні температури випалу
встановлюють в залежності від вмісту та типу до-
мішок вапняку. [Добжицький Я. Очистка соков в
сахарном производстве / Пер. с польского. -М.:
Пищ. п-сть, 1964.- 208с.]

Недоліком способу є врахування лише хімічно-
го складу вапняку, що не достатньо для здійснен-
ня процесу випалу.

В основу корисної моделі покладено задачу
удосконалення способу встановлення оптималь-
ного режиму випалу вапняку шляхом врахування
крім хімічного складу вапняку, ще і дисперсності
вихідної кристалічної структури вапняку.

Поставлена задача вирішується тим, що спо-
сіб встановлення оптимального режиму випалу
вапняку передбачає врахування крім основного

фактора - хімічного складу вапняку, ще і дисперс-
ність вихідної кристалічної структури вапняку. Згі-
дно корисної моделі, встановлення оптимального
режиму випалу вапняку, який забезпечить отри-
мання вапняного молока з оптимальним діапазо-
ном питомої поверхні твердої фази гідроксиду каль-
цію ($\text{Ca}(\text{OH})_2$) 4,10-4,43м²/гр, полягає у підборі
температури випалу з урахуванням вихідної кри-
сталічної структури вапняку, а саме: якщо вапняк
має дрібну структуру, то випал проводять в серед-
ньожорсткому режимі за температур
1150...1250°С; якщо вапняк має крупну структуру,
то випал проводять у м'якому режимі за темпера-
тур 1000...1150°С.

Причинно-наслідковий зв'язок між запропоно-
ваними ознаками і очікуваним технічним результа-
том полягає в наступному.

Випалюючи вапняк, із дрібним кристалом кар-
бонату кальцію, у м'якому режимі (який характери-
зується при роботі на коксі дозуванням палива не
більше 6,5% до маси вапняку та питомим зніман-
ням вапна не більше 9т. СаО/м²*добу) отримують
дрібнокристалічне вапно. При гасінні одержане
високодисперсне і високогідрофільне вапно утво-
рює водно-вапняну суспензію, в якій майже не
залишається вільної води. Внаслідок чого погір-
шуються реологічні властивості вапняного молока:
знижується текучість, погіршуються умови відо-
кремлення домішок, ускладнюється дозування в
сік. Щоб транспортувати таке вапняне молоко пот-
рібно його розбавити в 2-2,5 рази водою (до густо-

(13) U
(11) 17995
(19) UA

ни $\sim 1,1 \text{ г/см}^3$), що значно збільшить кількість води, яка потрапляє на верстат сокоочисного відділення, а потім - на випарну установку. В результаті цього, щоб підтримати в дефекованому соку одну і ту ж загальну оптимальну лужність потрібно давати вапна на 0,33% до маси бур. більше, ніж за використання вапняного молока з густиною $1,2 \text{ г/см}^3$. Для отримання цієї кількості вапна потрібно випалити на 0,7% до маси буряку більше вапняку, що збільшить витрати палива на 0,05% до маси вапняку. Це веде до збільшення кількості фільтраційного осаду (1,33% до маси бур.), води, що подається на промивання осаду (на 2,66%) та втрати цукрози в осаді на 0,013% до маси бур. Крім цього, зниження густини вапняного молока приведе до збільшення кількості води, яка підлягає випаровуванню на випарній установці, витрат умовного палива і природного газу. Щоб уникнути цих негативних явищ, потрібно випалювати дрібнокристалічні вапняки у середньожорсткому режимі: дозування палива для коксу 7% до маси вапняку та питоме знімання не більше $10 \text{ т. CaO/м}^2 \cdot \text{добу}$, температура випалу становить $1150 \dots 1250^\circ\text{C}$. За таких температур починаються процеси рекристалізації зерен вапна, тобто зростання більш великих кристалів за рахунок дрібних, що приводить до утворення більш рівномірних кристалів з меншою дисперсністю. Одночасно відбуваються процеси спікання, тобто ущільнення шматків вапна за рахунок закриття тих пор між кристалами, які утворилися під час видалення діоксиду вуглецю (CO_2). Вапно за таких умов втрачає свою високу активність, але це не заважає йому повністю розгашуватись у вапногасильному апараті і давати водно-вапняну суспензію із хорошими реологічними властивостями. Середньожорсткий режим для дрібнокристалічних вапняків є більш економічно вигідним за рахунок зменшення кількості недопалу на $1/3$ та забезпечення отримання вапняного молока з густиною $1,18 \dots 1,20 \text{ г/см}^3$. В результаті чого отримуємо можливість уникнути негативних явищ, які зустрічаються за м'якого режиму випалу дрібнокрис-

трінокристалічних вапняків.

Крупнокристалічні вапняки краще випалювати в м'якому режимі, щоб досягнути оптимальних параметрів вапняного молока та уникнути ускладнень при очищенні дифузійного соку.

Спосіб, що пропонується, полягає у підборі температури випалу, яка забезпечить отримання вапняного молока з оптимальним діапазоном питомої поверхні твердої фази Ca(OH)_2 $4,10 \dots 4,43 \text{ м}^2/\text{г}$, з урахуванням вихідної кристалічної структури вапняку. Вапняк з дрібною структурою випалюють в середньожорсткому режимі за температур $1150 \dots 1250^\circ\text{C}$. Якщо будова вапняку крупнозерниста, то випал проводять у м'якому режимі за температур $1000 \dots 1150^\circ\text{C}$.

Приклад здійснення способу.

Приклад №1.

Підбирали п'ять типів вапняків з різною кристалічною структурою. Випалили за температур $1000 \dots 1150^\circ\text{C}$ та $1150 \dots 1250^\circ\text{C}$ та виміряли питому поверхню випаленого оксиду кальцію за допомогою пневматичного поверхнеміра ТЗ. Результати досліджень показали, що у всіх випадках питома поверхня була різною в залежності від вихідної кристалічної структури вапняку (табл.).

Всі проби вапна загасили водою з температурою 80°C і визначили питому поверхню Ca(OH)_2 водно-вапняної суспензії на приборі "Мастерсайзер" (табл.). Кожним видом вапняного молока очищали дифузійний сік за типовою технологічною схемою. Порівняльні дані за зміною швидкості фільтрування та ефекту очищення наведені у табл.

Як видно з представлених експериментальних даних (табл.), максимальні ефект очищення та швидкість фільтрування досягаються у дослідях, де питома поверхня Ca(OH)_2 лежить в межах $4,10 \dots 4,43 \text{ м}^2/\text{г}$.

Таким чином, експериментальні дані підтверджують доцільність врахування дисперсності вихідної кристалічної структури вапняку при виборі режиму випалу, за рахунок чого підвищується ефект очищення та швидкість фільтрування.

Таблиця

№ п/п	Тип вапняку	Режим випалу (температура, $^\circ\text{C}$)	Пит. пов. CaO , $\text{м}^2/\text{г}$	Пит. пов. Ca(OH)_2 , $\text{м}^2/\text{г}$	Фільтр. коеф., сек^{-1}	Ефект очищ., %	Висновок
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Крейдоподібний (високодисперсний)	м'який ($1000 \dots 1150^\circ\text{C}$)	2,876	5,830	17,5	33,1	Погіршується фільтр, здатність.
		середньожорст. ($1150 \dots 1250^\circ\text{C}$)	1,950	4,420	7,5	33,1	Досягається значний ефект очищ. з оптимальними фільтр. властивостями
2	Мармуроподібний (високодисперсний)	м'який ($1000 \dots 1150^\circ\text{C}$)	2,525	5,226	13,5	32,0	Низька швидкість фільтр.
		середньожорст. ($1150 \dots 1250^\circ\text{C}$)	1,752	4,350	6,5	31,9	Досягається значний ефект очищ. з оптимальними фільтр. властивостями

1	2	3	4	5	6	7	8
3	Ракушняк (середньозернистий, полідисперсний)	м'який (1000...1150°C)	2,295	4,905	12,3	31,9	Низька швидкість фільтр.
		середньожорст. (1150...1250°C)	1,672	4,250	6,0	31,7	Досягається значний ефект очищ. з оптимальними фільтр, в-стями
4	Середньозернист (середньодисперсний)	м'який (1000...1150°C)	1,655	4,100	5,3	31,8	Досяг. значний ефект очищ. з добрими фільтр, в-стями
		середньожорст. (1150...1250°C)	1,432	3,565	4,0	27,5	Низький ефект очищ.
5	Мармур (крупнодисперсний)	м'який (1000...1150°C)	1,531	4,080	4,5	30,2	Можна досягнути значного ефекту, якщо піддати вапн. мол. додатков. активації.
		середньожорст. (1150...1250°C)	1.325	3,548	3,5	27,0	Низький ефект очищ.